

بخشی از فون درختچه های زرشک خراسان جنوبی

۱- حسن رحیمی ۲- سعید مودی ۳- ابراهیم یزدانی

۱- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان خراسان

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند ۳- کارشناس مدیریت حفظ نباتات استان خراسان

چکیده: طی بررسی هایی که در سال های ۱۳۷۷ الی ۱۳۷۹ در باغ های زرشک شهرستان های بیرجند، قاین و نهبندان به عمل آمد، ۱۳ گونه متعلق به ۹ خانواده از ۵ راسته حشرات به شرح ذیل جمع آوری و معرفی می گردد. گونه هایی که با علامت ستاره (*) مشخص گردیده اند برای اولین بار از روی درختچه های زرشک خوراکی از جنوب خراسان گزارش می گردد.

الف) حشرات زیان آور درختچه های زرشک:

- 1-Syrista parreyssi Spinola (Hymenoptera: Cephidae) 2-Amegosiphon platicaudum Narzikulov (Homoptera: Aphididae)* 3 - Liosomaphis berberidis Kalt. (Homoptera: Aphididae) 4 - Forficula tomis Kol. (Dermaptera: Forficulidae)* 5 - Parlatoria oleae Colvee (Homoptera: Diaspididae) * 6 - Pandemis ribeana Steph. (Lepidoptera: Tortricidae) 7 - Polyphylla adspersa (Coleoptera : Scarabaeidae)

ب) حشرات مفید درختچه‌های زرشک :

- 1 - Bracon sp. (Hymenoptera : Braconidae) * 2- Calathus sp. (Coleoptera : Carabidae) * 3 - Hippodamia varigata Goeze. (Coleoptera : Coccinellidae) 4 - Coccinella septempunctata L. (Coleoptera : Coccinellidae) 5 - Coccinella undecempunctata L. (Coleoptera : Coccinellidae) 6-Oenopoa conglobata L.(Coleoptera : Coccinellidae

از بین گونه‌های جمع آوری شده از روی زرشک مهم ترین گونه‌های خسارت زاء ابتدا زنبور سرشاخه خوار زرشک *S. parreyssi* که با تغذیه از مغز ساقه‌های جوان، زوال تدریجی درختچه‌های زرشک را فراهم می کند. پس از آن شته‌های زرشک *A. platicaudum* و *L. berberidis* به خصوص در باغ‌های متراکم و انبوه خسارت اقتصادی ایجاد می کند و در بعضی از مناطق مورد مطالعه گوشخیزک *F. tomis* در ابتدای سال با تغذیه از برگ‌ها و جوانه‌های گل زرشک خسارت قابل توجهی ایجاد می کند. مهم ترین دشمنان طبیعی کنترل کننده آفات زرشک ، ابتدا زنبور *Bracon sp* که در پارازیت کردن لاروهای زنبور سرشاخه خوار زرشک *S. parreyssi* و سپس کفشدوزک هایی نظیر کفشدوزک هفت نقطه‌ای و کفشدوزک *H. varigata* در کنترل شته‌های زرشک و سوسک *Calathus sp* در کنترل گوشخیزک *F. tomis* حائز اهمیت است.